

Az üveg SZAK-MA

A Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium kiállítása a FISE Galériában

■ A kiállítás a Kisképző üvegműves szakosztályának életébe nyújtott betekintést az elmúlt tizenöt év munkái alapján. A válogatás célja az volt, hogy lehetőleg teljes képet adjon a képzés jelenlegi irányáról. Az üvegművészet Magyarországon a nagyközönség számára viszonylag ismeretlen terület, bár magyar művészek jelentős nemzetközi sikereket érnek el külföldön.

A kiállítást Buczkó György üvegművész, „élő glaszikus” nyitotta meg. Korábban ő is az iskola tanára volt, beszédében többször utalt az üveg szakon töltött éveire. 1984-ben első intézkedéseként leszereltette a csengőt a teremben, mondván: *A gondolkodásból nem lehet kicsengetni!* Ez a hozzáállás most is jellemző

az iskolára, az alkotófolyamat valóban nem osztható negyvenöt perces szakaszokra. A szabadság, hogy a diák maga oszthatja be idejét, energiáit és figyelmét, egyfajta érettséget, önállóságot feltételez. Buczkó György egy másik fontos gondolata a tervezési folyamat végén megjelenő tárgyról szólt. A nyolcvanas években a szakon tanulók számára egy Ludwig Mies van der Rohétól származó idézetet függesztett ki: *„A forma nem munkánk célja, hanem eredménye.”* Minden diákját arra tanította, hogy ne öncélúan tervezzen formát, a felmerülő kérdések összességére adott válasz legyen maga a tárgy. Megnyitóbeszédének végén megfogalmazta, hogy az üvegtárgy vagy -szobor ak-

Doktor Melinda:
Parfümösüvegek /
Melinda Doktor:
Perfume Glasses
[2016] *színezett,*
formába fúvott üveg /
coloured glass,
mold-blown

Fotó: Doktor Melinda

→
Révész Nikolett:
Ufo-palack (balra) és
Gerstenkorn Amália:
Kiöntő (jobbra) /
Nikolett Révész:
Ufo Bottle (left) and
Amália Gerstenkorn:
Pitcher (right)
 [2016] *szabadon*
fúvott üveg /
blown glass

kor jó, ha semmilyen más anyagból nem lehetne a kívánt hatást elérni. A mű teljessége csak a fény és az átlátszóság révén bontakozik ki. Egy bronzszoborról képet alkothatunk magunknak bekötött szemmel, tapintással is, de az üveg csak a látás útján mutatkozik meg teljes valójában.

A Képző- és Iparművészeti Szakgimnázium üveg szakát Báthory Júlia, európai hírű üvegművész alapította 1952-ben. Célja szerint egyrészt a magyar üvegipar számára képzett üveggyári rajzolókat, forma- és dekortervezés oktatásával, másrészt az üvegművészet területén szerzett saját szakmai és művészi tapasztalatait adta tovább. Vida Zsuzsa 1969-ben, Báthory Júlia szellemében kezdett tanítani, majd négy évtizedig fémjelezte az üveg szak munkáját, meg-megújítva azt. A nyolcvanas években több üvegművész is dolgozott mellette, Buczkó György, S'igmond Géza, majd a későbbiekben az újabb generációból Polyák János, Pattantyús Gergely és a jelenleg is tanító Borkovics Péter, Bihari Kristóf, Wölfinger Barnabás és e sorok írója. A műhelymunkát több technológus tanár is segítette: Urbán Ferenc, Turák Károly, Sipos Balázs és Kátai Miklós.

A hazai üvegipar összeomlása és a változó szakmai és társadalmi környezet megkívánta az oktatás újra-gondolását, ezért az intézmény tovább szélesítette az üveg szak repertoárját. A jelenlegi oktatási rendszerben öt év áll rendelkezésünkre, amely időtartam alatt a szakmai és művészi alapok elsajátításán túl tárgytervezéssel, az üveg építészeti alkalmazásaival és autonóm művek létrehozásával foglalkozunk. Igyekszünk

Fotó: Doktor Melinda

a nálunk végzett diákokat a szakma széles spektrumával megismertetni, és felkészíteni őket a kor kihívásaira.

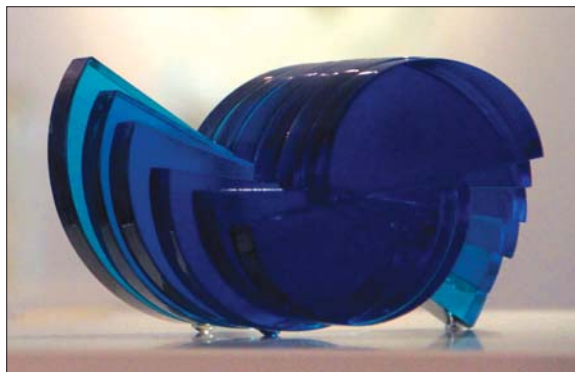
A fúvott üveg tervezése és kivitelezése leginkább ipari háttérrel képzelhető el, ezért sajnálatos módon

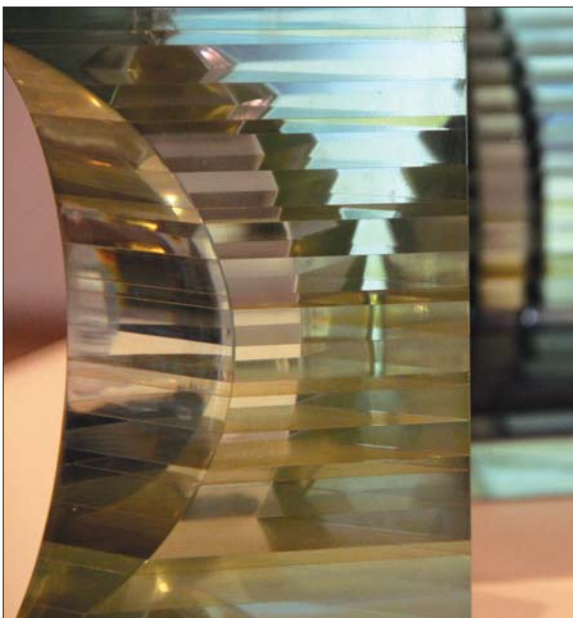
Fotó: Doktor Melinda

→
László Hajnalka:
Plasztikus kompozíció /
Hajnalka László:
Plastic Composition
 [2003] *rogyasztott,*
csiszolt, ragasztott
üveg / slumped,
grinded, glued glass

Dávida Míra:
Geometrikus forma,
tanulmány /
Míra Dávida:
Geometric Form. Study
 [2015] *csiszolt síküveg,*
ragasztott /
grinded, polished,
laminated glass

Fotó: Doktor Melinda

**Ábel Tamás: Formatanulmány-sorozat (és részlet) /
Tamás Ábel: Form study series (and detail)**
[2010] *ragasztott síküveg, csiszolt /
laminated glass, grinded, polished*

kissé vesztt a jelentőségéből. Ettől függetlenül továbbra is az oktatás részét képezi, de kevésbé irányul a gyári sorozatgyártásra, inkább az egyedi ötletek megvalósítása, az anyaggal való játékos kísérletezés a cél.

A tárgytervezés területén a fúvott üvegen kívül más technikákat is alkalmazunk: üvegrogyasztást, öntést (casting), homokfúvást, ragasztást, csiszolást, festést és ólmozást. Egyszerűbb feladatokon keresztül ismerik meg a diákok az alapvető megmunkálási módszereket – az első évben marokkővet, üvegtéglát csiszolnak, üvegpecséteket készítenek, egyszerűbb grafikai tervezési feladatokat oldanak meg. A következő években egyre összetettebb problémákkal találkoznak, mintázott formákat öntenek üvegből, bonyolult ragasztott és csiszolt geometriai testeket készítenek, tálalóedényeket, díjakat terveznek és kiviteleznek. Megismerkednek az üvegfestés és -ólmozás hagyományos technikájával, és adaptálják modern üvegekpek létrehozására. A negyedik-ötödik évben már az építészeti üveg is megjelenik a tanmenetben, térelválasztókat, ablakokat terveznek és modell vagy részlet formájában el is készítik. Autonóm műveket is létrehozhatnak, rendszeresen készülnek plasztikák valamilyen adott vagy szabadon választott témára. A szigorúan vett oktatási anyagon belül a diákok fantáziája és kísérletezőkedve is tág teret kap, az összes rendelkezésükre álló technikát szabadon kombinálhatják, akár új módszereket is kipróbálhatnak. Annak elle-

**Suhajda Viktória:
Vázák (az előtérben) és
Mihály Eszter: „Kicsit
más” poharak
(a háttérben) / Viktória
Suhajda: Vases (in the
foreground) and Eszter
Mihály: 'Somewhat
Different'. Glasses
(in the background)**
[2016, 2012] *fúvott,
csiszolt üveg / blown,
grinded, polished glass*

Dányi Erik: Természeti forma, tanulmány (balra) és Varga Levente: Természeti forma, tanulmány (jobbra) / Erik Dányi: Natural Form. Study (left) and Levente Varga: Natural Form. Study (right)

[2016] *formába olvasztott, csiszolt üveg / cast, grinded, polished glass*

Németh Nóra: Transzformációk / Nóra Németh: Transformations
[2010] *formába olvasztott, csiszolt, polírozott, ragasztott üveg / cast, grinded, polished, glued glass*

nére, hogy egy évfolyamon belül mindenki azonos feladatot kap, ahány ember, annyiféle megoldás születik, a felmerülő ötleteket támogatjuk és segítjük a megvalósulásig.

A negyedik évben érettségizők még egy szakmai

évet tölthetnek az iskolában, amelyet végül üvegműves szakképesítéssel hagyhatnak el. A továbbtanulás enélkül is lehetséges, aki egyetemen folytatná, érettségi után felvételizhet. Sokan választják mégis az ötödik évet, részben a képesítés megszerzése miatt, részben mert a Kisképző nemcsak szakmai szempontból, de emberileg is rendkívüli közeg, hagyományosan jó légkörrel és tanárokkal.

Végzett diákjaink néha teljesen más területen folytatják tanulmányaikat, vagy autonóm művészi pályára lépnek, de például restaurátor, díszlettervező, formatervező is válik belőlük. Tulajdonképpen mindegy is, hogy mit választanak hivatásuknak, a tervezői gondolkodásmód, a problémamegoldás képessége, a manuális munka elsajátítása olyan érték, amit az élet bármely területén kamatoztathatnak. Szeretnénk ugyanakkor, ha a nemzetközileg ismert és elismert magyar üvegművészek nyomdokain haladva egyre több fiatal választaná ezt a fantasztikus, semmihez sem fogható anyagot művészeté tárgyául.

KECSKÉS KRISZTINA
üvegművész, szaktanár

(Az üveg SZAK-MA. FISE Galéria, Budapest, 2017. február 28. – március 17.)

